

Renta wdowia: zmiany w systemie wsparcia wdów i wdowców uchwalone przez Sejm RP

Komentarz CenEA 30/07/2024

Michał Myck

Artur Król

Monika Oczkowska

Komentarz CenEA: Renta wdowia – kształt projektu po zmianach wprowadzonych przez Sejm RP

- Przyjęta w dniu 26.07.2024 r. przez Sejm RP ustawa dotycząca wprowadzenia renty wdowiej oznacza istotne ograniczenie kosztów nowego elementu w systemie wsparcia sektora finansów publicznych względem pierwotnej propozycji złożonej w Sejmie jako projekt obywatelski (druk 32).
- Najważniejsze zmiany w projekcie ustawy wprowadzającej rentę wdowią dotyczą:
 - wysokości drugiego świadczenia w zbiegu (15% w okresie 07.2025-12.2026 i 25% od 01.2027 r.);
 - limitu świadczeń w zbiegu (trzykrotność minimalnej emerytury).
- Według naszych najnowszych obliczeń, w wyniku wprowadzonych regulacji wydatki skierowane do wdów i wdowców w pełnej wersji nowych rozwiązań (drugie świadczenie wypłacane w wys. 25% od stycznia 2027 r.) wzrosną względem obecnie obowiązujących przepisów o 13,9%, co oznacza dodatkowy koszt dla sektora finansów publicznych wynoszący około 11,1 mld zł rocznie.
- Koszt ten jest istotnie niższy w porównaniu do pierwotnych założeń projektu obywatelskiego, zgodnie z którymi koszt renty wdowiej wyniósłby 26,9 mld zł rocznie.*

Komentarz CenEA: Renta wdowia – najważniejsze zmiany w projekcie

- Głównym elementem ograniczającym koszty reformy dla sektora finansów publicznych jest zmiana limitu wysokości świadczeń w zbiegu.
- Przyjęty limit to trzykrotność minimalnego świadczenia emerytalnego, podczas gdy pierwotnie w projekcie obywatelskim proponowano limit trzykrotności przeciętnego świadczenia.
- Warto podkreślić, że zmiana limitu spowoduje przede wszystkim ograniczenie wysokości świadczeń wśród wdów i wdowców o wysokich dochodach (Wykres 1, nast. slajd).
- Dzięki temu dodatkowe środki w ramach reformy skierowane zostaną w (proporcjonalnie) większym stopniu do wdów i wdowców o niskich dochodach.
- Ograniczy to jednak wpływ renty wdowiej na spadek poziomu ubóstwa wśród wdów i wdowców względem pierwotnej propozycji (Tabela 1).

Tabela 1 Ryzyko ubóstwa w systemie bazowym i w analizowanych scenariuszach

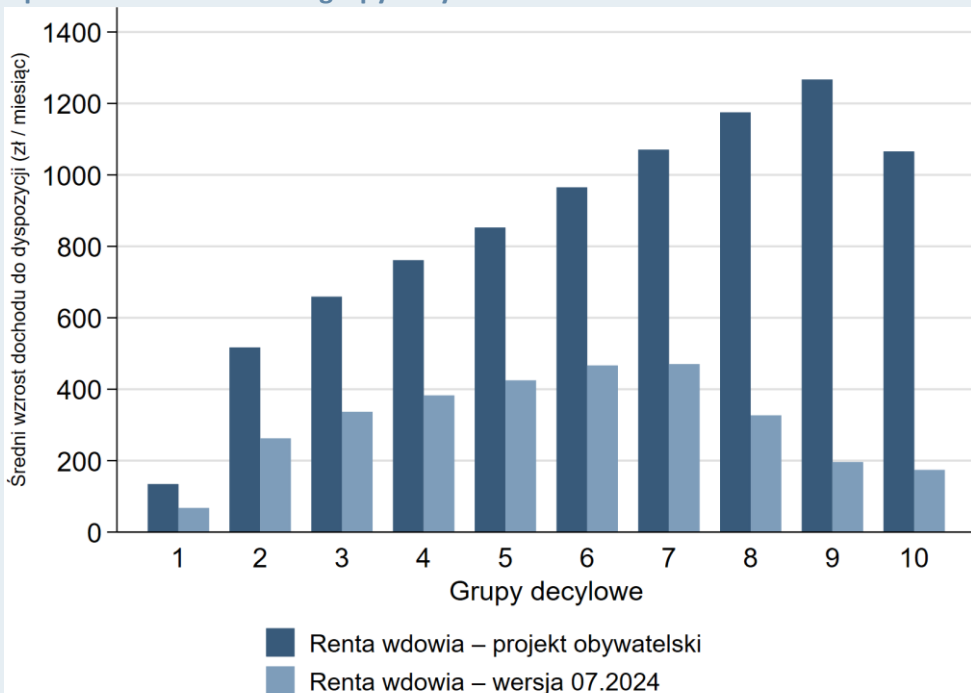
	System bazowy (z małżeństwami)	System bez renty rodzinnej	System z rentą rodzinną	System z rentą wdowią (projekt obywatelski)	System z rentą wdowią (07.2024)	System alternatywny
Poziom ubóstwa	10,3%	33,1%	19,8%	10,8%	13,6%	11,6%

Źródło: Obliczenia własne z wykorzystaniem modelu SIMPL na podstawie danych BBGD 2021.
Uwagi: Metodologia badania oraz szczegóły dotyczące systemów w Komentarzu CenEA z dnia 27.02.2024.
Próg ubóstwa - 60% mediany ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji w scenariuszu bazowym.
Wyliczenia dla systemu z rentą wdowią w wersji 07.2024 zakładają wypłatę drugiego świadczenia na poziomie 25%.

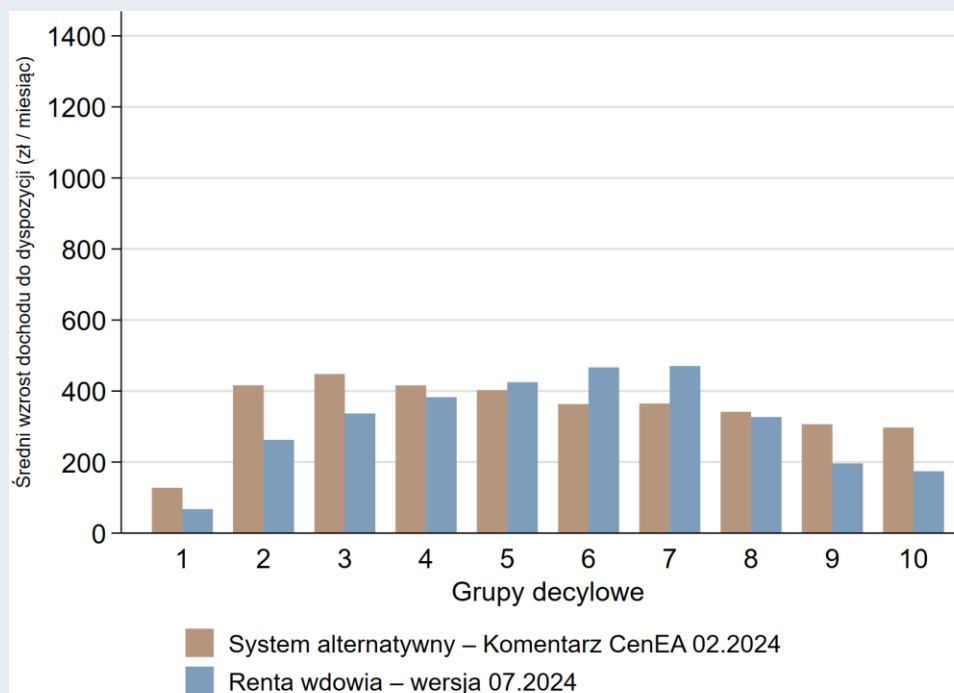
Komentarz CenEA: Renta wdowia – najważniejsze zmiany w projekcie

- Na Wykresie 1 przedstawiono rozkład korzyści z wprowadzenia renty wdowiej według pierwotnych założeń projektu obywatelskiego oraz w kształcie przyjętym przez Sejm RP w podziale na decylowe grupy dochodowe.
- Przyjęte przez Sejm rozwiązanie ogranicza zakres dodatkowych środków płynących do wdów i wdowców w podobny sposób do alternatywnego systemu wsparcia omawianego w Komentarzu CenEA (Wykres 2). System alternatywny w większym stopniu ogranicza ubóstwo (Tabela 1) kierując wyższe wsparcie do wdów i wdowców o najniższych dochodach.

Wykres 1 Przeciętne korzyści z wprowadzenia renty wdowiej według założeń projektu obywatelskiego i projektu uchwalonego przez Sejm RP w podziale na dochodowe grupy decylowe

Wykres 2 Przeciętne korzyści z wprowadzenia renty wdowiej według założeń projektu uchwalonego przez Sejm RP i systemu alternatywnego w podziale na dochodowe grupy decylowe

Źródło: Obliczenia własne z wykorzystaniem modelu SIMPL na podstawie danych BBGD 2021.

Uwagi: Metodologia badania oraz szczegóły dotyczące systemów w Komentarzu CenEA z dnia 27.02.2024.

Wyliczenia dla systemu z rentą wdowią w wersji 07.2024 zakładają wypłatę drugiego świadczenia na poziomie 25%.

System alternatywny: wybór po śmierci małżonka:
- 100% własnego świadczenia + dodatkowo 50% emerytury minimalnej (jeśli małżonek otrzymywał świadczenie emerytalne),
- 100% renty rodzinnej (85% emerytury brutto małżonka), jednak nie mniej niż wartość emerytury minimalnej.

Bibliografia

- Sejm RP, Obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw w celu wprowadzenia renty wdowiej – druk nr 32, przebieg procesu legislacyjnego, <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=32>
- KPRM 23.07.2024, Renta wdowia – wsparcie seniorów po stracie współmałżonka, <https://www.gov.pl/web/premier/renta-wdowia-wsparcie-seniorow-po-stracie-wspolmalzonka>
- KPRM 23.07.2024, Stanowisko wobec obywatelskiego projektu ustawy, <https://www.gov.pl/web/premier/stanowisko-wobec-obywatelskiego-projektu-ustawy-o-zmianie-ustawy-o-emeryturach-i-rentach-z-funduszu-ubezpieczen-spolecznych-oraz-niektorych-innych-ustaw-w-celu-wprowadzenia-renty-wdowiej-druk-nr-32>
- Myck, M., Król, A., Oczkowska, M. Komentarz CenEA 27.02.2024 Renta wdowia: konsekwencje proponowanych zmian w systemie wsparcia wdów i wdowców. <https://cenea.org.pl/pl/2024/02/27/renta-wdowia-konsekwencje-proponowanych-zmian-w-systemie-wsparcia-wdow-i-wdowcow/>

Przedstawione analizy są częścią mikrosymulacyjnego programu badawczego Fundacji Centrum Analiz Ekonomicznych, CenEA (www.cenea.org.pl) i zostały sfinansowane przez Swedish International Development Agency (SIDA) w ramach współpracy z Stockholm Institute of Transition Economics (SITE).

Dane wykorzystane w analizach pochodzą z Badań Budżetów Gospodarstw Domowych 2021 i zostały udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny. Główny Urząd Statystyczny nie ponosi odpowiedzialności za przedstawione wyniki i wnioski z nich płynące. Wnioski opierają się na obliczeniach przeprowadzonych przez autorów przy użyciu modelu *SIMPL*.

CenEA jest niezależną, apolityczną jednostką naukowo-badawczą skupiającą się na analizie konsekwencji polityki społeczno-gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem Polski. CenEA została założona przez SITE i jest polskim partnerem FREE Network. Głównym kierunkiem badań naukowych CenEA są analizy na poziomie mikro, ze szczególnym uwzględnieniem badań rynku pracy, sytuacji materialnej gospodarstw domowych oraz procesu starzenia się populacji. CenEA jest polskim partnerem naukowym międzynarodowego projektu badawczego EUROMOD (europejski model mikrosymulacyjny) i prowadzi prace badawcze z wykorzystaniem polskiego modelu mikrosymulacyjnego *SIMPL*.

Centrum Analiz Ekonomicznych CenEA
ul. Cyfrowa 2, 71-441 Szczecin
www.cenea.org.pl
admin@cenea.org.pl